№ 161

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA

Niedziela dnia 20 Czerwca 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na miesiąc zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor Główny przy ul. Trębackiéj Nr. 639.

Londyn 9 Czerwca.—Mniemają powszechnie, że Królowa osobiście w przyszły wtorek parlament odroczy i że zaraz potém nastąpi rozwiązanie parlamentu.

Książę Eleveland miał zapisać 100,000 funt. szterl. jako fundusz dla przyszłego wyboru kandydatów do nowego parlamentu. »Otrzymał on, pisze *Standard*, swoje księztwo za popieranie bilu o reformie, a tak wielki dowód ministeryalnéj łaski, zdaje się większe jeszcze nadawać wigom pretensye do jego napełnionego worka, mianowicie, iż Książę jest już podeszły w latach a syn jego, Lord Darlington konserwatysta, należy do przeciwnego stronnictwa politycznego.« Lord Howick syn br. Grey, Sir Karol Grey i pan Wood, którzy przeciw ministrom występowali, przy wniosku R. Peela znowu przeszli na stronę ministrów.

Na obradach o wniosku Peela oznajmił Lord Stanley, między innemi, iż po siedmioletnich poufałych z Sir R. Peelem stosunkach, po najściślejszém z nim współdziałaniu we wszystkich politycznych kwestyach i po nieograniczonéj zobopólnej zgodności myśli, może przyjąć udział w odpowiedzialności, jaka może przypaść na jego czcigodnego przyjaciela.

Piszą z Paryża do dziennika Globe, że pan Guizot porozumiał się zupełnie z Lordem Palmerstonem, aby zmuszono, w razie potrzeby, Mehmeda Alego, do przyjęcia hatiszeryfu i zawiadomił baszę przez wysłanego ajenta, że skoro on odrzuci hatiszeryf Sułtana, może Francuzów za nieprzyjaciół uważać.

Otworzona w Kalkucie pięcio-procentowa pożyczka, przeznaczona jest na koszta wojny w Afganistanie; ma ona wynosić 12 milionów rupij. W wojnie téj juz 5000 ludzi śmierć poniosło.

Dzienniki zapowiadają, że parostatek *Juno* dnia 19 czerwca z Gravesend do Sidney (w Australii) odpłynie; już jest zupełnie uładowany w towary, oczekuje tylko podróżnych. Ciekawi jesteśmy, jaki los spotka ten piérwszy parostatek, do piątéj części świata odchodzący.

Dziennik dworski donosi, że owdowiała Królowa, zaprosiwszy do siebie francuzką artystkę dramatyczną pannę Rachel, która w sobotę w Horacyuszach Kornela występowała, pół godziny rozmawiała z nią o literaturze francuzkiéj, a przy pożegnaniu obdarzyła ją szalem, 300 gwineów wartującym.

Pan Björnstierna, poseł szwedzki przy dworze tutejszym, zeszłéj soboty odpłynął do Hamburga na parostatku *Neptun*.

Książę Kapuy przybył znowu z małżonką swoją do Londynu.

Paryż 10 czerwca. — Dziś przybył Król z Neuilly do zamku Tuilleries, gdzie ministrowie natychmiast zgromadzili się. Uważano, że pan Teste, mianowany prawą ręką marszałka Soult, nie był przytomny. Słychać, że marszałek w przyszłym tygodniu zajmie się znowu swémi pracami.

Donoszą z Tulonu d. 5 b. m., że flota zajmująca się ćwiczeniami przy wyspach hyery-j

skich, otrzymała telegraficzny z Petersburga rozkaz powrócić natychmiast. Mocna dywizya ma wyjść wkrótce pod żagle pod dowództwem Admirała Hugona; mówią, że uda się ona na wschód. *Sentinelle de la Merino*, wychodzący w Tulonie, potwierdza tę wiadomość, podając liczbę floty na 12 okrętów. Dziennik ten mniema, że to nowe odpłynięcie floty, być może skutkiem świeżego zawikłania sprawy wschodniéj.

Oto jest spis okrętów na kotwicy w Tulonie stojących: Okręt *Ocean* z flagą admirała Hugona, *Montebello* z flagą kontr-admirała de la Susse, *Souverain* z flagą kontr-admirała Casy, każdy z tych ostatnich, dowodzi dywizyą. *Jena*, *Herkules*; *Inflexible*, *Diadem*, *Jowisz*, *Suffren*, *Santi Petri*, *Triton*, *Trident Scipion*, *Marengo*, *Miasto Marsylia*, *Alger*, *Neptune*, *Genereux*, razem 18 liniowych okrętów, 2 fregaty i 15 korwet.

Z portów morza atlantyckiego przybyć mają 2 okręty liniowe i 2 fregaty.

Kuryer francuzki następnie opisuje wkroczenie pasterzy francuzkich i kilka kompanij pieszych na ziemię hiszpańską: »Ta gromada, wyruszyła na granice Francyi, celem obrony ich od rabusiów z doliny Bastan, którzy czasami pastwiska nasze niszczyli. Ludzie nasi broniąc prawa własności swojéj, nie naruszyli bynajmniéj własności swych sąsiadów. Nie sądzimy, aby ich na niebezpieczeństwo wystawili.. Ten spór graniczny mógłby wprawdzie mieć ważniejsze znaczenie, gdyby rząd mający w nim udział, mieszkańców samych sobie zostawił, krew niezawodnie byłaby płynęła. Pan Gonzales na posiedzeniu kortezów mówił o tym wypadku bardzo przyzwoicie, za co na podziękowanie zasługuje. Atoli rozwiązanie téj trudności nie zależy od przychylności jednego ministra. Gdy traktat z r. 1787 nie jest jasnym, lub gdy narusza prawa Francyi, wypada rozpoznać powtórnie ustawy graniczne. To stać się musi za wzajemném porozumieniem, na które rząd hiszpański chętnie przystanie.«

Od korpusu, który dnia 18 Maja z Mostaganem w kierunku Tekedemptu wyruszył, mamy wiadomości z dnia 22. Dotąd nie było wcale walki z nieprzyjacielem, a stan zdrowia wojska, jest zadowalający.

Univers donosi z pewnością, że Margrabia Dalmacyi w miejsce pana Latour Maubourg, zostanie Posłem w Rzymie.

Vice. Hr. Gerarel przed kilką dniami wyjechał z depeszami rządu francuzkiego do Wiednia. Liczne Kuryery z depeszami Lorda Palmerstona i Posła rossyjskiego w Londynie, przejeżdżały przez Paryż, udając się do Petersburga.

Słychać, że ogłoszenie nowéj pożyczki nastąpi w Lipcu, a jéj puszczenie w obieg w Sierpniu r. b.

Gmina Doniremy, miejsce urodzin Joanny d'Arc otrzymała od Króla bronzowe wyobrażenie posągu téj bohaterki robione ręką Księżniczki Maryi, Ma on stać na pomniku, który tam będzie wzniesiony.

Wczoraj zaczęte zniżenie się papierów nowy postęp uczyniło na giełdzie dzisiejszéj. Mówiono znowu wielé o sprawie wschodniéj, a wiadomość z Tulonu o wyjściu flotty na wschód sprawiła niejaką sensacyą.

Madryt 3 czerwca. — Wdowa jenerała Miny, przebywa tu od dni kilku, i zaraz po przyjeździe odwidziła ona Księżnę Wittoryi.

Spodziewamy się tu z prowincyi baskijskich pułków prowincyonalnych z Mondenedo de Pontevedra z Granady, które innymi zastąpione będą.

Nowy York 15 maja. — Nowy rząd ogłosił pewien rodzaj programu, względem postępowania, jakiego zamierza się trzymać przy nadzwyczajnych posiedzeniach kongresu, z którego okazuje się, że ile możności trzymać się będzie środków zamierzonych przez zmarłego prezydenta Harisson. Mają być przedstawione bile względem rewizyi taryfy, zniesienia prawa o urzędach niższych skarbowych, względem wydawania pieniędzy skarbowych, i uporządkowania stosunków pieniężnych, czy to przez założenie banku narodowego, czy w inny jaki sposób. Ma być przy-

tém bezzwłocznie skontraktowaną pożyczka na pokrycie potrzeb skarbu. Jedyném odstąpieniem od zamiarów prezydenta Harisson jest to, że on bezwarunkowo uważał za konieczne założenie banku narodowego, a prezydent Tyler zdaje się chcieć sobie zachować rozstrzygnięcie co do tego punktu.

Dzień wczorajszy na uczczenie pamiątki zmarłego prezydenta, obchodzony był powszechnym postem; wszystkie interesa były w tym dniu zawieszone.

Nowa rzeczpospolita Jucatan, która jak wiadomo oddzieliła się od Mexyku, ułożyła konstytucyę opartą na najliberalniejszych, religijnych i handlowych zasadach. Wszelkie wyznania zostawać będą pod opieką rządu i wolność druku zostanie zapewnioną. Komodor Moore z marynarki teksańskiéj udzielił pomoc nowemu rządowi i za to otrzymał 10,000 dolarów. Nowa rzeczpospolita obejmuje przestrzeń około 4,000 mil kwadratowych niemieckich.

Dnia 17 maja.—Sprawa pana Mac Leoda, którą sąd najwyższy stanu Nowego Yorku miał zawczoraj rozpocząć, na dziś odroczoną została. Nie mamy więc o niéj żadnego doniesienia; powodem téj zwłoki były zatrudnienia prokuratora jeneralnego. Pan Mac Leod zostaje ciągle w więzieniu za długi, gdzie go odwiedza konsul angielski i wielu przyjaciół i rodaków. Skutek jego procesu niewiadomy, lecz najznakomitsi prawincyi mniemają, że słuszność będzie przy nim jeżeli tylko sędziowie nie wyjdą z zasady prawa narodów.

Na czele kommissyi do spraw zagranicznych o Kongresie, zapewne stanie pan Lushing, który ma szczególniéj być uzdatnionym do sprawowania urzędu tak ważnego przy teraźniejszem zawikłaniu stosunków z Angliją.

Bank ma wkrótce dopełnić wypłat swoich.

Parostatek Brytania, dopiero dziś z Bostonu do Halifon a z tamtąd do Liverpolu ma odejść.

Montevideo 31 marca. — Znany z swoich czynów wojennych przeciw Brazylijczykom admirał argentyński Brown, ukazał się w dniu 29 b. m. z dwemi okrętami z Buenos Ayres, i dziś przy wnijściu do portu zarzucił kotwicę; czy więcéj co zamierza prócz zmuszenia do walki floty argentyńskiéj?—nie wiemy. Przybywszy tu, powitał on miasto 21 wystrzałami. Nie zdaje się podobném do prawdy, żeby chciał port nasz blokować. Flota Uruguaju przed kilku dniami stała zgromadzona pod Kolonią, ale obawiają się, że siły jéj nie zrównają flocie argentyńskiéj.

Nakazany tu został podatek od majątków, który miesięcznie przynosić ma 60,000 dolarów, na pokrycie kosztów wojny przeciw Buenos Ayres.

Rio Janeiro 18 kwietnia. — Zaszła tu zmiana gabinetowa, przez którą następujące osoby stanęły u steru: Clemente Pareira minister wojny, Caudede Cania spraw wewnętrznych, Margrabia Paragwa marynarki. Paolino Suza, sprawiedliwości, Amelio Coutinho spraw zagranicznych. Trzéj z nich są członkami izby deputowanych, dwaj senatorami, a wszyscy byli już dawniéj ministrami.

ROZMAITOŚCI

W tych dniach wyszło z drukarni Piotra Pillera we Lwowie nowe dzieło, ozdobnie wydane, pod nazwą: *Pamiątki historyczno-krajowe.* Zebrał i własnym nakładem wydał Ludwik Zieliński. 1841.

Smiertelność lékarzy.— Nié masz zatrudnienia, któreby spieszniej niszczyło zdrowie człowieka, jak zatrudnienie lékarza, ponieważ żadne z nich nie wymaga tak wielkiéj czynności ciała i ducha. Lékarz wystawiony jest na wszelkie zmiany powietzza, na ustawiczne natężenie umysłu, nieregularność w jedzeniu i sen przerywany. Żyje on pośród atmosfery zaraźliwéj i zabijających wyziewów; a jeżeli praktykę swą na wsi odbywa, spiesząc w pomoc cierpiącéj ludzkości, musi nieraz codziennie kilka mil ujechać konno, musi narażać się na wiatr i słotę, słowem na wszelkie niebezpieczeństwa. Wykazy śmiertelności doktora Ca-

spar w angielskim dzienniku *Revue*, zawierają niepocieszający wniosek dla lékarzy. Ztysiąca lékarzy umarło 600 przed 62 rokiem: podczas gdy u osób prowadzących spokojne życie, jako to: u włościan, teologów, pisarzy; żołnierzy, śmiertelność tylko 347 osób wynosi. Weźmy, sto osób z każdego z tych stanów, a okaże się, że 48 teologów, 40 wieśniaków, 35 pisarzy i 32 żołnierzy siedmdziesięciu lat dożyje; przeciwnie zaś ze stu zwolenników sztuki lekarskiéj, ledwie dwudziestu cztérech tego wieku dostąpi. Lékarze są, że tak rzekę, milowémi słupami, wskazującémi drogę do póznéj staroście, ale rzadko się zdarza, aby cel téj drogi sami osiągnęli.

Wiadomości handlowe.

Na ostatnich targach warszawskich i pragskich płacono za korzec żyta zł. 17 gr. 14; pszenicy zł. 26 gr. 21; grochu polnego zł. 18 gr. —; cukrowego zł. — gr. —; fasoli zł. 38 gr. jęczmienia zł. 16 gr. 21; owsa zł. 11 gr. 22; mąki pszennéj przedniéj zł. 37 gr. 10; ordynaryjnéj zł. 43 gr. 27; żytniéj pytlowéj zł. 27 gr. 19; kaszy jaglanéj zł. 39 gr. 5; gryczanéj zwyczajnéj zł. 29; gr. 15; drobnéj zł. 56 gr. — perłowéj z. 48; ordynaryjnéj zł. 24 gr. 17; słomy centnar 100-funt. zł. 2 gr. 10; siana zł. 3 gr. 15; sążeń drew sosnowych zł. 43; wół dobry duk. 15; średni 12, lichy 9; cielę zł. 21; baran zł. —; wieprz dobry zł. 90; średni zł. 72; lichy 54; masła funt. zł. 1 gr. 2; słoniny funt gr. 20; kartofli kor. zł. 6 gr. —; okowity 10 pr. garn. zł. 5 gr. 17; szumówki 6 pr. zł. 3 gr. 11.

W ogóle znajdowało się na targu w Pradze dnia 18 Czerwca wołów sztuk 785, wieprzy 850; cieląd 949.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcya Mennicy Warszawskiéj.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż dnia 16/28 Czerwca r. b. o godzinie 11 przed południem, odbędzie się w Biórze Dyrekcyi licytacya głośna na dostawę do Mennicy oliwy w gatunku lepszym funtów 45, w pośledniejszym funtów 1600 stosownie do waruuków, które każdego czasu w Biórze Dyrekcyi mogą być odczytane. Za praetium fisci do licytacyi, naznacza się summa złp. 2,199, a vadium złp. 220 wynosi.

Warszawa d. 28 Maja (9 Czerwca) 1841 r.

p. o. Dyrektora, M. *Biernacki.*

Członkowie Dyrekcyi: *Pusch*, *Żabiński.*

(2 raz) Sekretarz, *Ginett.*

Zawiadomienie.

Królewsko-Polska Uprzywilejowana Fabryka wyrobów Nowotnego Srebra Hennigera et Comp., poleca się szanownéj publiczności z nowo ukończonémi pięknemi wyrobami, z swéj własnéj fabryki. Te zaś jak od zaczęcia jéj istnienia tak dotychczas, fabrycznym stęplem oznaczone wyroby przyjmuje podług już wiadoméj ceny, a żadnych cudzych metalów, jak już kilkakrotnie ogłosiła, przyjmować nie może. Ceny są zawsze stałe, a gdzie można zmniejszone, gdyż to jest jéj własném staraniem; skład zawsze w tém samém miejscu naprzeciw Saskiego dziedzińca na Krakowskiém Przedmieściu Nro 389.

Wielki Teatr. — Dziś wielka opera w 5 aktach, PP. Scribe i G. Delavigne z francuzkiego tłumaczona (trzy piérwsze akta przez L. A. Dmuszewskiego, dwa ostatnie przez J. Jasińskiego) z muzyką p. Meyerbeer, pod tytułem *Robert Diabeł*, i tańce.

Teatr nowy rozmaitości. — Dziś drama, *Pugilares* czyli *Tajemnica*; — komedya, *Być kochanym lub umrzeć.*

W Rajtszuli pałacu Prymasowskiego przy ulicy Senatorskiéj od godziny 10 z rana widzieć można Ogromnego Wieloryba 95 stóp długiego, 18 wysokiego i 24 szerokiego. Cena wnijścia od osoby gr. 20. Biletów nabyć można każdego czasu w kassie przy wnijściu.